

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izbaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo 10 L.
EKSKLJUCIJO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Važni sklepi ministrskega sveta

Olajšave za slovenske dijake na italijanskih univerzah — Posebne ugodnosti za italijanske učitelje v novih pokrajinah — Avtonomna cestna ustanova za Ljubljansko pokrajino — Uvedba družinskih dokladov za delavstvo — Nacionalizacija industrijskih podjetij pod sekvestrom — 250 milijonov za gradnjo ljudskih stanovanj — Znižanje davčnih bremen za kmete v goratih pokrajinah — Nova tiskovna ustanova

Rim, 1. okt. s. Zasedanje ministrskega sveta se je včeraj pod vodstvom Duceja nadaljevalo. Ministrski svet je sprejel vrsto ukrepov, ki se tičejo rednih upravnih poslov, poleg tega pa še mnogo drugih.

Tako je na predlog prosvetnega ministra sprejel zakonski načrt o ustanovitvi posebne kmetijske fakultete pri vseučilišču v Palermu. Sprejet je bil tudi poseben načrt zakona, ki se nanaša na takse, ki jih bodo plačevali slovenski študentje, ki bi z nepopolno ljubljanske medicinske fakultete prešli na medicinske fakultete drugih vseučilišč v državi. Nadalje je bil sprejet zakonski načrt s katerim pride v državno last in upravo šest večinoma ženskih vzgojnih zavodov in šol, ki so bile doslej podrejene rimski guvernerski oblasti. Sprejet je bil tudi zakonski načrt, ki se nanaša na gospodarski položaj vodilnega in učiteljskega šolskega osebja, ki je določeno za priključeno ozemlje. Šolskemu osebju bodo zagotovljene primerne plače in določena stalnost, kolikor bodo nameščeni na bivšem jugoslovenskem ozemlju, ki je bilo priključeno Italiji. Priznane jim bodo s tem dekretom tudi druge položajne olajšave. Nadalje je bil sprejet zakonski načrt, s katerim se glasbena akademija fašističnih mladinskih organizacij v Rimu spremeni v glasbeni konservatorij.

Na predlog ministra za javna dela je bil sprejet zakonski načrt, ki določa posebne kredite za obnovo privatnih hiš, ki so bile razdejane v Montonu in drugih krajih zasedenega francoskega ozemlja v času vojne s Francijo in za porušene privatnih poslopj, kolikor bo potrebno za obnovo javnih stavb na otoku Krfu in na drugih zasedenih Jonskih otokih. S posebnim zakonskim dekretom so bili določeni tudi krediti za gradnjo porušeni in za popravila poškodovanih poslopj na področju Maršice, kjer je bilo prebivalstvo prizadeto zaradi potresa in poplav.

Ministrski svet je sprejel nadalje zakonski načrt s katerim se ukine nacionalni zavod za občinska javna dela. Ta zavod je bil ustanovljen leta 1919. Sploščka je razvil veliko delovanje, ki pa se je pozneje pričelo omejevali tako, da nazadnje ni imel več posebnega pomena. S posebnim zakonskim načrtom se spreminja teritorialna kompetenca cestnih oddelkov v Trstu in Jacinu ter ustanavlja poseben oddelk v Zadru. Avtonomni cestni ustanovi se poveri skrbstvo za ceste v Ljubljani, reški zaderski, spilski in kotorski pokrajini, kolikor bodo proglašene za državne.

Na predlog ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo je bil na seji sprejet zakonski dekret, po katerem se bo s posebnimi in gradnami pospeševalo pridelovanje žita, rži in ječmena. S posebnim zakonskim načrtom bodo v času vojne uredili produkcijo, razdeljevanje in potrošnjo drv in oglja. Dekret določa, da bodo morale vse žage gozdni milici prijaviti svoje potrebe in svoje zaloge. Nadalje je bila s posebnim zakonskim načrtom razširjena na pokrajinske kmetijske konzorcije, kolonizacijske ustanove, kmetijske zadruge in druge kmetijske gospodarske ustanove pravica, da z državo pomočjo najamejo posojila, ki se bodo obrestovala po 2 in pol odstotka in ki jih potrebujejo za svoje kmetijske naprave.

Na predlog prometnega ministra je bil poleg drugih sprejet načrt zakona, po katerem se bodo izdale spominske znamke ob priliki dvatisočletnice rojstva Tita Ljvija.

Na predlog ministra za korporacije so bile razširjene posebne družinske doklade za delavce na Ljubljansko pokrajino, na ozemlje, ki je bilo priključeno reški pokrajini in na pokrajinske dalmatinske gubernije. Nadalje je bil sprejet zakonski načrt, s katerim se bolniško zavarovanje v Julijski Krajini in v Tridentski pokrajini spravi v sklad z razvojem socialnega skrbstva v zadnjih 15 letih. Sprejet je bil tudi poseben zakonski načrt o nagradah za mineraloška raziskovanja. Določene so bile tudi posebne odredbe za omejitev potrošnje pila. Na osnovi konzuma v mesecu aprilu tega leta se bo konzum pila kolikor je segel preko 2.000 kubičnih metrov na mesec, blokiral. Za vsak kubični meter pila nad to količino bo predpisani poseben prispevek v znesku 8 lir. Ti prispevki se bodo stekali v državno blaginjo.

Na seji je bil sprejet tudi važen zakonski načrt o nacionalizaciji industrijskih podjetij. Po tem načrtu bo lahko država prepuščala italijanskim zavodom in ustanovam industrijska podjetja, za katere je bil predlagan sekvester na osnovi vojnega stanja.

S posebnim zakonskim načrtom se pooblašča fašistični nacionalni zavod za socialno skrbstvo, da določi za posojilo za ljudske stanovanjske hiše 250 milijonov lir, ki bodo razdeljena med avtonomne fašistične zavode za ljudska stanovanja. Sprejet je bil tudi načrt dekreta, ki v smislu dekreta z dne 3. decembra t. l. s strožimi sankcijami prepoveduje odtujitev in izvažanje platine, zlata, srebra, biserov in drugih dragocenih kamnov. Nadalje je bil sprejet zakonski načrt o ukinitvi ali znižanju unificiranih kmetijskih davčnih bremen v prilog delodajalcem in delavcem na višje letičnih in zato manj donosnih zemljiščih. Po tem načrtu se bodo ta bremena odpravila za zemljišča s nad 800 m nadmorske višine ter znižala na 50 odstotkov za zemljišča v višini od 400 do 800 m nad morsk gladino, kolikor je njihov donos

slabši. Te olajšave se bodo uvedle leta 1942, za leto 1941 pa bodo priznane za dve šestini celotnega zneska enoletnih olajšav. Na predlog ministra za ljudsko kulturo je bil sprejet zakonski načrt z določbami o izkoriščanju del, ki po avtorskem pravu pripadajo podanikom sovražnih držav. Sprejet je bil tudi zakonski načrt o ustanovitvi italijanske gledališke ustanove za ljudsko prosveto. S tem zakonskim načrtom naj bi se pospešilo gledališko delovanje v smislu navodil ministrstva za ljudsko kulturo. S posebnim zakonskim načrtom je bilo določeno podaljšanje oprede-

litve hotelov, penzionov in javnih lokalov v vsej državi. Opredelitev se bo uveljavila 6 mesecev po vojni.

Končno je bil sprejet zakonski načrt s katerim se izpremeni zakon iz leta 1940 o tiskovni ustanovi. Z novimi določili bo ustanova vzposobljena za izvajanje novih nalog na področju nacionalne propagande preko tiska. Ustanovi bo priznana pravica izdajati in upravljati dnevnik in periodične liste tako v posameznih pokrajinah v državi kakor tudi v tujini. Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Velik uspeh

italijanskega ekspedicijskega zbora

Po večdnevni hudih borbah so bile uničene štiri sovjetske divizije in zajet velik plen

Rim, 1. okt. s. Italijanski ekspedicijski zbor v Rusiji se je v zadnjih dneh hudo boril na področju med Dnjeprom in nekim njegovim pritokom. Operacije so trajale več dni in posamezne divizije so se borile z največjo odločnostjo. Področje ene izmed divizij je bilo nazadnje popolnoma pokrito z trupli ruskih vojakov. Sedaj se očista teren, na katerem so se borile štiri sovjetske divizije. Število ujetnikov je doslej naraslo na 5000. Italijanske oborožene sile so si priborile tudi ogromen plen, ki se sedaj pregleduje.

V zadnjih tednih so italijanske letalske sile sestrelile okrog 15 sovražnih letal.

Vzhodna fronta, 1. okt. s. Sodelovanje italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji v veliki uničevalni bitki na levem bregu Dnepra postaja te dni čedalje obsejnejše. Naš zbor je odlično izvedel akcije in je z uspehom pripomogel k ustvaritvi znatnega žepa, kjer se zdaj sovražne sile uničujejo. V prednjem sektorju zbora so naše velike edince na 100 km dolgi fronti ustvarile neke vrste četverkot, ki ga s treh strani omejuje voda, in to z izvedbo drznega operativnega načrta. Tako je bilo mogoče zajeti več ruskih divizij severno od Dnepra. Spreten manever naših avtomobilskih transportnih skupin in njih natančno gibanje je poteklo v dveh zelo zanimivih operativnih fazah, ki dokazujejo pravilnost načrtov poveljstva našega zbora. Najprej so naše velike edince sklenile žep vzporedno s tokom Dnepra. Naše sile so nato prodrele proti severu in razdelile žep v več odsekov ter očistile vse oddelke. Tako je bila zaključena druga faza operacij. Manever je uspel od početka, ker so ga izvedle skrajno odločne edince. Bitka je bila huda in je pokazala jasno hrabrost naših vojakov, ki so morali premagati znatne težave. Sovražnik je med drugim miniral obsejna področja in treba je bilo mine odstraniti, preden so mogle čete napredovati. Sovražnik se je tudi obilno poslužil oklopnih sredstev, hoteli do skrajnosti podaljšati odpor, toda bilo je vse zaman. Kljub številnim naporom sovražnik ni mogel preprečiti silenitve žepa že prvega dne akcije.

Po zaključeni operaciji se je ugotovilo, da je sovražnik imel največje izgube. Pred neko divizijo je bilo ozemlje dobesedno posuto s trupli sovražnika. Doslej je bilo zajetih nad 5000 ujetnikov. Ujetniki so pripadali najmanj 4 sovjetskim divizijam pehote, po čemer se sklepa na število v žepu zajetih sovražnih sil. Naše čete so zajele tudi ogromen plen, orožje vseh vrst in razni vojni material. Bitka je še v polnem teku in se bo gotovo končala s popolnim uničenjem obkoljenih sil.

Zadržanje naših divizij je resnično čudovito. Treba je razen vojakov, ki so se tako hrabro borili, omeniti tudi specialiste, pontonirce, ki so v štirih dneh obnovili promet na nekem mestu čez Dnjepr, čeprav je most sovražnik dvakrat porušil. Tudi letalstvo je učinkovito prispevalo k temu zmagovitemu podvzetju naših sil onstran Dnepra.

Zbilo je tri sovjetske bombnike. Obveščevalna služba je delovala odlično, čeprav so edince operirale v velikih razdaljah in ob vodi. Tudi Črne srajce so v teh dneh dale svoj prvi krvni delež za vojno na ruski zemlji in tudi one so dokazale svojo hrabrost. Kakor smo rekli, uničujejo zdaj naše edince kar naprej sovražne sile in odstranjajo središča sovražnikovega odpora ter vse sovražne sile, ki so obkoljene in zaprte v obsejnih žepu, ki je bil narejen s toliko drznostjo in uspehom.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 30. sept. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V izvajanju operacij vzhodno od Dnepra so italijanske čete uničile močnejše sovražne sile ter ujele več tisoč sovjetskih vojakov.

V severnem odseku vzhodne fronte je neka pehotna divizija 28. in 29. septembra uspešno napadla trdovratno branjeno postojanko ter osvojila pri tem 210 sovražnih bunkerjev.

litve hotelov, penzionov in javnih lokalov v vsej državi. Opredelitev se bo uveljavila 6 mesecev po vojni.

Končno je bil sprejet zakonski načrt s katerim se izpremeni zakon iz leta 1940 o tiskovni ustanovi. Z novimi določili bo ustanova vzposobljena za izvajanje novih nalog na področju nacionalne propagande preko tiska. Ustanovi bo priznana pravica izdajati in upravljati dnevnik in periodične liste tako v posameznih pokrajinah v državi kakor tudi v tujini. Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Seja ministrskega sveta se je zaključila ob 12.30.

Violenti attacchi aerei contro Tobruk e Marsa Matruh

Sono stati bombardati obiettivi militari e provocate notevoli esplosioni e incendi — Sei velivoli nemici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 30 settembre il seguente bollettino di guerra n. 485:

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Tobruk, un tentativo di attacco nemico, preceduto da preparazione di artiglieria, è stato prontamente stroncato. Aerei germanici hanno bombardato, il giorno 27, attendamenti e depositi materiali della piazza di Tobruk provocando notevoli esplosioni e incendi. Nostri aerei nella notte sul 29 hanno bombardato obiettivi militari in zona Tobruk e Marsa Matruh con evidenti risultati.

Nell'Africa orientale intensa attività di

nostri reparti avanzati nel vari capisaldi dello scacchiere di Gondar.

Aerei nemici hanno ferito mitragliato e spezzonato gli aeroporti di Cagliari e di Catania causando qualche danno e nessuna vittima; a Cagliari un velivolo è stato abbattuto dalla difesa contraerea e uno dalla caccia.

In Mediterraneo un apparecchio della ricognizione marittima ha sostenuto un duro combattimento con sei cacciatori britannici abbattendone tre. Veniva infine sopraffatto: parte dell'equipaggio è stata salvata. Altro aereo della ricognizione marittima assalito da due Blenheim ne abbatté uno rientrando incolume.

Hudi letalski napadi na Tobruk in Marsa Matruh

Bombardirane so bile vojaške naprave in so nastale velike eksplozije in požari — 6 sovražnih letal je bilo sestreljenih

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil dne 30. septembra naslednje 485. vojno poročilo:

V severni Afriki je bil na tobruški fronti poizkus sovražnega napada, ki ga je podpirala topniška priprava, že v krali zadušena. Nemška letala so 27. t. m. obmetavala z bombami vojaška taborišča in skladišča blaga v Tobruku ter povzročila znatne eksplozije in požare. Naša letala so v noči na 29. t. m. bombardirala vojaške cilje v področju Tobruka in Marsa Matruha z vidnim uspehom.

V vzhodni Afriki živahno delovanje naših prednjih oddelkov na raznih utrjenih točkah bojišča pri Gondarju.

Sovražna letala so včeraj obstreljevala s strojnimi in obmetavala z rušilnimi bombami letališča v Cagliariu in v Catania ter povzročila nekaj škode. Žrtev ni bilo. V Cagliariu je protiletalska obramba sestrelila en bombnik in enega lovca.

V Sredozemlju je pomorsko izvidniško letalo vzdrazilo hud boj s šestimi britanskimi lovci, izmed katerih je sestrelilo tri, naposled pa je bilo premagano, vendar se je od posledic rešil. Neko drugo letalo pomorske izvidniške službe, napadeno od dveh Blenheimov, je sestrelilo enega nasprotnika in se vrnilo nepoškodovano.

Z operacijskega področja, 1. okt. s. Na fronti pri Tobruku je skušal sovražnik v noči na 29. september napasti naše postojanke na zapadnem odseku bojišča. Za napad se je pripravil z intenzivnim ognjem svojega topništva. Toda takojšnji in odločni odpor našega topništva je preprečil in nazadnje popolnoma onemogočil sovražni napad. Naši bombniki so se pogladi nad sovražne naprave in objekte v Tobruku in Marsa Matruhu ter so z bombami zadeli utrdbe, skladišča življenjskih potrebščin, taborišča čet in avtomobilske parke. V Marsa Matruhu je izbruhnilo več obsejnih

požarov in zadete so bile zaloge pogonskih sredstev.

Rim, 1. okt. s. Londonski radio je objavil čisto svojevrstno poročilo o zadnjih angleških letalskih napadih, pri katerih je bilo, kakor je splošno znano, zadetih le nekaj civilnih stanovanjskih poslopj in povzročenih nekaj požarov po okoliških poljih. Londonski radio pravi: »Informacijska služba letalskega ministrstva je objavila, da so »Sterling« in »Wellington«, ki so napadli naprave v Italiji, trdno pritisnili. Pilot nekega »Wellingtona«, ki je izvedel dobro pripravljen napad, je čpial dolgi polet in bombardiranje neke velike tovarne v Genovi. Ko smo odleteli, je pripovedoval, je s'jala luna in smo jasno videli obalo. V Alpah smo naleteli na oblake. Nad Mount Blancom smo prestali silno nevihto. Opaziti je bilo ogromne strele. Ko smo prispeli nad Genovo, smo krožili nad njo poldrugo uro. Bombniki, ki so bili nad nami, so odvrgli osvetljevalne rakete in so osvetlili tudi naše letalo. Protiletalska obramba je bila silno na delu. Mesto sta prekrivali dve plasti oblakov. Najprej je bilo spuščenih z bombnika nekaj zažigalnih bomb, ki so tovarno zadeli v polno. Takoj smo opazili, kako so žvižgali plameni iz strehe in iz oken zadetega poslojpa. Ko smo se vračali, nismo opazili Alp, ker je bila popolna tema.

Zrve letalskih napadov

Rim, 1. okt. s. Seznam mrtvih in ranjenih ob napadu sovražnih letalcev na Palermo v noči od 27. na 28. september navaja, da je bilo v Palermu 9 mrtvih in 25 ranjenih. V portu Empedocle so bili 3 mrtvi in 4 ranjeni. Ob napadu na Milan v noči na 29. september so bili 4 ranjeni, ob napadu na Genovo sta bila dva mrtva, 12 pa ranjenih.

Odmev italijanske zmage v Sicilskem zalivu

Španski in madžarski listi o pomenu italijanske zmage

Madrid, 1. okt. s. Vsi listi objavljajo z velikimi naslovi posebno italijansko poročilo o zmagoviti akciji italijanskih letal v srednjem Sredozemlju. »Alcazar« povelja uvodni predjimi italijanskim akcijam proti Gibraltarju in omenja tudi nemške akcije v Atlantiku ter piše, da si Os zagotavlja zmago na morju in na kopnem. London in Moskva predstavljata protivojsko silo pod zaščito židovstva, vendar se boljševezm rusi z uničevanjem sovjetske armade kakor s potapljanjem tovorov za Anglijo. Ni razlike med Anglijo in Rusijo, kajti obe sta sovražnice človeške civilizacije. List podčrtava posebno tudi zmagovito sodelovanje Italije v borbi pri Dnjepropetrovsku.

Budimpešta, 1. okt. s. Vsi madžarski listi objavljajo na prvih straneh zelo vidno posebno poročilo italijanskih oboroženih sil o poteku velike letalske bitke v Sredozemlju. »Pester Lloyd« poveljuje v uvodniku zmago italijanskih letalcev. Italijansko letalstvo je zadalo najtežji udarec angloški pomorski sili. Vsi Madžari pozdravljajo s ponosom italijanske letalce, ki so ponovno dokazali svojo izredno hrabrost. Italijanske pomorske sile zadajajo neprestano udarce s drznimi napadi angloski mornarici. »Magyarország« piše, da je bil novi veliki uspeh italijanskega letalstva sprejet na Madžarskem z globokim zadovoljenjem. Bitka v Sredozemlju je dokazala, da tudi najbolj oborožene vojne ladje ne morejo tekmovati z letali in s hrabrostjo ter drznostjo pilotov. Protiboljševiška fronta je ponosna na to novo odlično zmago fašističnih kril.

Kasno angleško priznanje

Rim, 1. okt. s. Angleška admiraliteta je javila včeraj z zamudo štirih mesecev ime na 257 žrtev z angleške križarke, ki so jo strmoglavci potopili v grških vodah. Admiraliteta je na ta način še enkrat demantirala svoje lastne vesti, ker je svoj

čas trdila, da italijanski strmoglavci ob tisti priliki niso potopili nobene angleške vojne ladje. Se sedaj je bila izguba omenjene ladje priznana.

Znano pa je, da je v borbi za Kreta Anglija v času od 20. na 23. maja izgubila štiri križarke. Druge angleške vojne ladje pa so bile hudo poškodovane. Po svoji stari metodi je admiraliteta od časa do časa deloma priznavala te izgube. Enako se je zgodilo tudi ob vseh drugih prilikah. Isto velja tudi za najnovejše angleške izgube v Sicilskem kanalu. Včeraj so pričeli govoriti o potopitvi neke transportne ladje, ki pa naj bi jo potopile same angleške ladje, ter o zmanjšani brzini neke bojne ladje. To bojno ladjo naj bi bil neki torpedo le lahko opazil. Priznati so tudi, da je bila ta vojna ladja »Nelson«. Toda po angleških izjavah na ladji nihče ni bil ubit. Izgubljeni pa so bili trije hidroavtoni. Ne bo pa poteklo dolgo časa, ko bodo Angleži priznali nadaljnji del izgub v tej letalsko-pomorski bitki in pozneje bodo sedla še druga priznanja, če se jim bo to zdelo potrebno. V nekaj mesecih bo na ta način angleška javnost izvedela, da se neka ladja

Blocco delle vendite degli articoli di abbigliamento

È sospesa immediatamente la vendita di manufatti tessili, delle confezioni di materie tessili, delle pellicerie, cappelli e calzature di ogni genere e degli altri articoli di abbigliamento e delle valigie di cuoio.

Gli industriali, gli artigiani ed i commercianti all'ingrosso e al minuto procederanno all'inventario dei quantitativi di merci esistenti riportandone gli estremi i nappositi registri.

Gli industriali e gli artigiani produttori sono autorizzati a continuare la produzione registrando giornalmente le materie prime impiegate ed i manufatti prodotti. I quantitativi esistenti e la successiva produzione saranno tenuti a disposizione del Ministero delle Corporazioni in attesa di essere immessi in consumo secondo le norme che saranno successivamente comunicate.

I contravventori, sia escentrici che consumatori, saranno severamente puniti.

Začasna zapora prodaje tekstilnih izdelkov in obutve

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino objavlja:

Ustavljena je s takojšnjo veljavnostjo prodaja tekstilne manufakture, konfekcije iz tekstilnega blaga, kožuhovine, klobukov ter nogavic vseh vrst ter prodaja drugih predmetov za opremo ter blago za kovoče iz usnja.

Industriji, obrtniki in trgovci na drobno in na debelo bodo morali izvršiti inventar količin blaga, ki ga imajo na zalogi ter bodo morali zabeležiti to v posebnih registrih.

Industriji in obrtniki proizvajalci so pooblašteni, da nadalje izvršujejo proizvodnjo, morajo pa vsak dan zabeležiti porabljene surovine ter izgotovljene predmete. Količine, ki jih imajo na zalogi, razpoložljive količine oblačilnih predmetov lahko prišle v roke vseh ljudi brez oziroma na njih inovinsko stanje. Ogromna večina prebivalstva je zato sprejeta poročila o novi ureditvi na znanje z zadoščenjem in hvaležnostjo kot ukrep, izvršeno iz socialne pravičnosti in sistematične skrbi za najširše sloje prebivalstva.

Zapora nad prodajo oblačilnih predmetov je po sebi umerno le prehodna in začasna ukrep. Sledila mu bo nova, trajna ureditev razdelitve oblačilnih predmetov, ki je bila dosedaj v vsej Kraljevini svobodna. To svobodno trgovanje pa je prišlo

do v dobro predvsem premožnejšim slojem, ki so se v pomanjkanju zavesti odgovornosti do skupnosti mnogokrat zalagali preko nujne potrebe in s tem ogrozili zadostno preskrbo onih manj premožnih slojev, ki nimajo dovolj denarja, da bi si kupovali na zalogo. Nova ureditev s pravičnim razdelitvijo načrtom bo omogočila, da bodo vse razpoložljive količine oblačilnih predmetov lahko prišle v roke vseh ljudi brez oziroma na njih inovinsko stanje. Ogromna večina prebivalstva je zato sprejeta poročila o novi ureditvi na znanje z zadoščenjem in hvaležnostjo kot ukrep, izvršeno iz socialne pravičnosti in sistematične skrbi za najširše sloje prebivalstva.

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča, da se v prihodnjem tednu vršijo dogoni za odkup goveje klavne živine:

v torek dne 7. oktobra v Črnomlju, v torek dne 7. oktobra v Mokronogu, v sredo dne 8. oktobra v Grosupljem, v sredo dne 8. oktobra na Vrhniki.

Strokovna mesarska združenja naj iz vsakega okoliša pošljejo na najbližji dogon po enega ali dva pooblaščenega zastopnika v svrhu prevzema odkupljene živine.

Hrvatska ustaška misija v Rimu

Rim, 1. okt. s. Včeraj jutraj je dospela v Rim misija hrvatske ustaške stranke s tajnikom Blažem Lorkovićem na čelu. Na kolodvoru Termini je odlične goste sprejel Tajnik Stranke minister Sereno s drugimi visokimi hierarhi. Po slavnostnem sprejemu in po obhodu častne čete se je tajnik Lorković v Kvirinalu vpisal v dvorno knjigo ter se poklonil v Panteonu in pred spomenikom Neznane vojaka in žrtvinih padlih za revolucijo v Campidoliju, kjer je položil lovorjare venec. Prebivalstvo

je hrvatski misiji povsod izkazalo svoje simpatije. Na generalnem poveljstvu GIL-a je goste sprejel podtajnik Stranke Mezasoma.

V Ektorski palači je Tajnik Stranke sprejel Blaža Lorkovića, ki je ministru Sereni sporočil pozdrave poglavnika in proslavljaj prijateljske vezi, ki vežejo mladi hrvatski narod z Mussolinijevim Italijo. Tajnik Stranke je vrnil pozdrav in poudaril pomen sodelovanja obeh narodov pri opravljanju nalog v novi Evropi.

Justifikacije v češkem protektoratu

Berlin, 1. okt. s. Listi v Češkem in Moravskem protektoratu objavljajo da sta bivši češki armijski general Josip Bily in bivši češki divizijski general Hugo Voita, ki ju je sodišče v Pragi obsodilo na smrt, pripadala vodstvu neke češke odporne skupine, ki si je zastavila nalogo, da s silo loči češki in moravski protektorat od nemške države. Na smrt sta bila obsodena tudi Ladislav Komzak in Franc Vavrac, ki sta pripadala neki mušinski zarotniški skupini in sta kupovala ter zbirala orožje vseh vrst z namenom, da bi se uporabili pri akcijah proti oblastem.

Vojaske sodišče v Pragi je nadalje obsodilo na smrt tudi češkega brigadnega generala Franca Horačka iz Prage, nadalje Franca Vinsa, Jana Pestuka, Jaromira Sedlačka in Dušana Šuberta, vse iz Prage. Ti so pripadali komunistični stranki in so pripravljali velenja. Sodišče je obsodilo še nadaljnjih 15 ljudi. Obsojenci so bili ustreljeni.

Policijska ura na Češkem

Berlin, 1. okt. s. Nemška polsvezbena agencija objavlja, da je državni protektor v Pragi odredil, da se v okrajih, v katerih je bilo proglašeno obsedno stanje, policijska ura pomakne nazaj na 22. ur. Glede na to se bodo morali vsi javni lokali in kinematografi in tudi hoteli zapirati ob 22. uri.

Eksplodizija ladje v norveški luki

Stockholm, 1. okt. s. Na neki ladji, ki je bila zasidrana v norveški luki Holmstranda, je nastala eksplozija. Neki mornar je bil ubit, nadaljnja dva sta bila ranjena.

Malo italijanščine za vsak dan

Sprehod, izlet. — Una passeggiata, un'escursione.

Andrémo a fare una passeggiata — pojdemo na sprehod. Molto volentieri — zelo rad. Permettetemi di andare a prendere il mio bastone — dovolite mi, da grem po svojo palico. Ora sono pronto — zdaj sem nared. Partirémo quando vorrete — odšli bomo, kadar vas bo volja. Da che parte andrémo — na katero stran pojdemo? Andiamo in campagna — pojdemo na deželo. Ho paura che ci sia molta polvere sulle strade — bojim se, da je mnogo prahu po cestah.

Si può passare per questo campo — se gre lahko čez to njivo? Andiamo per questo sentiero — pojdemo po tej stezi. E la via più breve per ritornare a casa — (to) je najkrajša pot za vrnitev domov. Non è tardi — ni pozno. Ho voglia di rincasare per tempo — rad bi bil zgodaj doma. Non abbiamo che mezz'ora di cammino — imamo samo pol ure hodá. Sarémo presto di ritorno — kmalu bomo nazaj.

Fa un tempo primaverile — spomladansko vreme je. Oggi è un giorno d'estate — poletni dan je. Non abbiamo

avuto invérno quest'anno — letos nismo imeli zime. Ho sospirato ardentemente la primavera — željno sem čakal pomladi. È la stagione che preferisco — (ta) je letni čas, ki ga imam najrajši. È la più aggradevole di tutte le stagioni — (to) je najprijetnejši izmed vseh letnih časov. Tutto ride nella natura — vse se smeje v naravi. Tutto sembra rinascere — vse se zdi, da se preraja. Se il tempo è favorevole, ci saranno molte frutta quest'anno — če je vreme ugodno, bo mnogo sadja letos. La stagione è ben avanzata — letni čas je dokaj pozna (= kmalu ga bo konec in bo sledil naslednji!). La stagione è molto in ritardo — letni čas je dokaj pozna (= še vedno traja vreme prejšnjega letnega časa!). Tutto è ritardato — vse je zapoznelo. Tutto che avrémo un'estate caldissima — bojim se, da bomo imeli zelo vroče poletje. Non abbiamo avuto estate quest'anno — nismo imeli letos poletja. Si scaldava la stanza ancora in giugno — še junija smo kurili (= segrevali sobo).

I prati sono già falciati — travniki so že pokošeni. Si fa il fieno — sušijo

Zadnja dela na velesejmu

Tudi letes razstavlja nemška industrija — Obsežne kmetijske razstave iz Ljubljanske in ostalih pokrajin

Ljubljana, 30. septembra.

V soboto se bodo odprla vrata Ljubljanske velesejme za široko javnost. Na letošnjem velesejmu bodo zopet, kakor že vsa zadnja leta, zastopane tudi nemške trdnice, ki bodo razstavile kolesa, motocike, pletilne stroje, šivalne stroje, pisalne in računske stroje, nalivna peresa, strojne stroje, razmnoževalne stroje, zdravniške in električne aparate, radijske aparate, knjige, kemične proizvode in modne izdelke.

Stare pokrajine Kraljevine bodo obširno prikazale nacionalno poljedelstvo. V posebnem prostoru, ki meri 160 m² bodo pokrajine razstavile razne vrste setev, lan, grozdje, sadje itd.

Italijanska zveza agrarnih združenj v Rimu bo v velikem oddelku razstavila poljedelske stroje, sredstva za uničevanje škodljivca mrčesa semena, življenjske potrebščine, sadje in vina.

Dokončana so pripravljala dela v paviljonu pokrajine Gorice, kjer bodo med drugim zastopane vinavske zelenjave, drevesa in lepotne rastline. V prejšnjem velikem restavracijskem paviljonu velesejma bodo obiskovalci lahko pokušali najboljša italijanska vina. V sosednem oddelku bo

do na razpolago vse vrste italijanskega sira.

Ljubljanska pokrajina bo prikazala svoje poljedelstvo. Zastopane bodo vinarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, mlekarstvo, čebelarstvo, zdravilna in aromatična zelišča itd. Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino bo prikazal vso kmetijsko proizvodnjo pokrajine.

Italijansko obrtništvo bo zastopano s 60 razstavljalci in s najboljšimi izdelki, zaradi katerih uživajo nekateri italijanske pokrajine svetovno slavo. Ob strani teh razstavljalcev bo obrtniška proizvodnja Ljubljanske pokrajine: pohištvo, vozovi, sodi, igrače, peči, preproge, keramika, vezeni, usnjarski izdelki itd. Domača obrt bo dalje zastopana z ročnimi deli, kmetko keramiko, domačimi vezeninami, čipkami, lončnimi izdelki itd.

Medtem ko so v teku zadnje priprave, se pričena že polaganje železnice tista, ki bo vezal tržaško progo preko Tivolija z Velesejmom. Po tiru bo stekel razstavni potniški vlak prometnega ministrstva in pričel o najnovejših uspehih moderne tehnike v železniških konstrukcijah.

Cesta Planina-Ljubljana bo asfaltirana

Ljubljana, 1. oktobra.

Vsaka napredna država stremi za tem, da je njeno cestno omrežje čim bolj sodobno. Danes so moderne ceste že skoraj bolj čislane kakor železnice. Tiste ceste pa morajo biti zadostno široke, morajo imeti čim manj ovinkov in morajo biti asfaltirane ali pa betonirane. V Italiji skrbijo za ceste A.A.S.S. (Azienda Autonoma Statale delle Strade). — Avtonomna uprava državnih cest. Delo te organizacije je zelo veliko in zdaj je začela tudi v naši pokrajini v polnem obsegu popravljati obstoječe in graditi nove ceste.

Najvažnejša cesta Ljubljanske pokrajine je brez dvoma cesta Planina-Ljubljana, saj je razen železnice glavna zveza naših krajev s Kraljevino. Čeprav je bila ta cesta v razmeroma dobrem stanju, vendar ni odgovarjala zahtevam sodobnega avtomobilskega prometa, ki se je v zadnjem času silno povečal. Cesta je znatno preozka, ima številne oestre in nevarne ovinkove in mnogokje prevelike strmine. Zato je imenovana ustanova A.A.S.S. v okviru številnih velikih cestnih del, ki jih ima v načrtu tudi v naši pokrajini, začela predvsem z obnovo ceste Planina-Ljubljana. Na dveh trasah so dela že v teku. Glavna popravila bodo veljala ovinkom in klanecem, ali z drugimi besedami: izvršena bo generalna rekonstrukcija ceste. Vsa dela bodo stala 22 milijonov lir in bodo zahtevala mnogo delovnih ur. Pri obnovi ceste

bodo predvsem stremeli za tem, da bo ravna in da bodo ovinki, ki bodo pač morali ostati, čim širši in preglednejši. Širina ceste bo znašala 9 m. Vozišče samo bo široko 7 m, največji vzpon bo znašal 4,5 odstotka.

Za modernizacijo velike ceste so potrebni številni sodobni stroji. Večje število strojev je že na delu, ostali pa bodo dospeli v kratkem. Vodstvo cestnih del si je prizadevalo zmanjšati potrošnjo tekočega goriva in je zato vse stroje do največje mere preuredilo za električni pogon. Tok dobivajo od električnega voda, ki je speljan v bližini ceste. Cesto bodo najprej posuli z debelim gramozom, potem s plastjo drobnejšega in končno še s plastjo najfinejšega gramaza. Številni parni valjarji bodo urejeno cestnišče utrdili, nakar bo v celoti tlačkano z bitumenom. Na obeh robovih ceste bodo na vsej dolžini postavljeni kamniti odbijalci in številni drugi prometni znaki.

Ker je pri delu zaposlenih mnogo delavcev, so zgradili vzdolž ceste celo vrsto delavnic in barak za oskrbovanje in stanovanje delavcev. Zgrajene so bile tudi številne kabine za transformatorje, ki bodo potrebni za prenos električne energije na rekonstruirane stroje, kakor smo že zgoraj omenili. Cestna podloga bo do zime dokončana. Prihodnje spomlad in poletje pa bodo dovršena še vsa ostala dela.

Zmagi naših kajakašev v Torinu

Člani Ljubljanskega kajakaškega kluba so zmagali v obeh tekmah, v katerih so nastopili

Ljubljana, 1. oktobra

Preteklo nedeljo so bile v Torinu na reki Padu velike kajakaške prireditve. Na te prireditve so na povabilo prirediteljev odpotovali tudi trije Slovenci, člani našega kajakaškega kluba. Pod vodstvom predsednika inž. Pogačnika ter Staneta Predalčica so odšli trije tekmovalci: Leon Janež, Branko Drovenik in Adolf Mikuš. Prvi je bil prijavljen za disciplino zlozižnih enojk, druga dva pa za disciplino zlozižnih dvojek. Tekmovanje je obsegalo 12 disciplin. Naši so v svojih dosegljih velik uspeh, saj sta oba ljubljanska čolna zmagala. Skromni

ni podatki, ki so nam dosedaj na razpolago, povedo, da je bila proga za enojke dolga 1 km in da je imel Ljubljancem Janež edino enega sotekmovalca Casagrande od milanskega kajakaškega kluba. Janež je zmagal v času 5:58.

Na progi za zlozižne dvojke, ki je bila prav tako dolga 1 km, so nastopili štirje čolnarji: dva ljubljanska kluba iz Milana, eden iz Vigevane in ljubljanski z Mikušem in Drovenikom. Zmagala sta Ljubljancina v času 5:21. Na drugo mesto se je plasiral čoln Milančanov, na tretje pa čoln Vigevančanov.

V nedeljo se bo začelo prvenstvo SNZ

Sodelovalo bo šest ljubljanskih klubov in novomeški Elan

Slovenska nogometna zveza je na svoji zadnji seji sklenila klub nasprotnemu prvotnemu načrtu, da izvede prvenstvo nogometno tekmovalcev Ljubljanske pokrajine. Ker se bo tekmovalstvo začelo že prihodnjega nedeljo, so bili določeni še termini in izžrebani tudi pari. Med sodelujočimi klubi so Ljubljana, Hermes, Mars, Jadran, Grafika, Svoboda in Elan iz Novega mesta.

Zrebo je odločil, da se bodo v jesenskem delu tekmovalstva tekme odigrale po sledenjem vrstnem redu:

5. oktobra: Elan—Mars, Ljubljana—Hermes, Jadran—Grafika.

12. oktobra: Elan—Svoboda, Mars—Ljubljana, Grafika—Hermes.

19. oktobra: Svoboda—Ljubljana, Jadran—Mars, Grafika—Hermes.

26. oktobra: Jadran—Svoboda, Ljubljana—Elan, Mars—Grafika.

2. novembra: Svoboda—Grafika, Elan—Jadran, Hermes—Mars.

9. novembra: Svoboda—Hermes, Grafika—Elan, Ljubljana—Jadran.

16. novembra: Mars—Svoboda, Hermes—Elan, Grafika—Ljubljana.

Tekme bodo vedno na igrišču prvomestnega kluba in bo v nedeljo Mars gostoval v Novej mestu, Hermes pa nastopil na igrišču Ljubljane.

Zeteli bi bilo, da bi se ljubljanski klubi sporazumeli za skupen nastop, to se pravi, da bi se naj vse ljubljanske tekme na isto nedeljo odigrale tudi na istem igrišču. Nedvomno bi bilo s tem zelo ustrezno nogometni publiki.

viaggio a piedi — prihodnji teden bomo šli na peš izlet. Dove dormirémo — kje bomo spali? Troverémo ben qualche modesta locanda di campagna — bomo že našli kakšno skromno podeželsko gostilno. Forse troverémo qualche capanna solitaria (una stalla deserta, un fienile abbandonato) — morda bomo našli kakšno samotno kočjo (zapuščeni hlev, pozabljeni senik).

Per favore, è questa la strada che mena a N. — prosim, ali je to cesta za N.? Questa strada si perde lassù fra i campi — ta cesta se izgubi tam zgoraj med polji. Non avete visto il cartello indicatore — ali niste videli kazipota? Dovete arrivare fino al crocevia — priti morate do križišča. Al crocevia tenetevi a sinistra e non portate sbagliare — na križišču se držite leve strani in ne boste mogli zaiti.

E già tardi, mancherémo il treno — pozno je že, zamudili bomo vlak. Non abbiate paura, non sono che dieci minuti da qui alla stazione — ne bojte se, samo deset minut je od tod do kolodvora. Dovete attraversare quel bosco — iti boste morali skozi ta (tisti) gozd. Siete già stanco — ali ste že trudni? Sono stanchissimo, non ne posso più di stanchezza — silno sem truden, ne morem več od trudnosti.

Nogometne tekme v Italiji

Preteklo nedeljo so bili italijanski nogometaši zelo agilni in po vsej Italiji so bile odigrane številne nogometne tekme. Od nam bližnjih naj omenimo predvsem, da je tržaška Tristina gostovala v Trevisu. Proti domačinom je dosegla le neodločen rezultat: Treviso—Tristina 1:1 (1:0). Ostali izidi so bili naslednji: Roma—Pisa 4:0, Lazio—Livorno 2:0, Ambrosiana—Juventus 6:1, Torino—Brescia 3:2, Fiorentina—Vicenza 2:2, Milano—Bologna 3:2, Genova—Prato 3:2 in Liguria—Novara 4:1.

Cucelli je teniški prvak

Na državnem teniškem prvenstvenem turnirju, ki se je vršil pretekli teden in zaključil v nedeljo v Bologni, si je osvojil državno teniško prvenstvo poedincev znan Cucelli, ki je doma z Reke. Cucelli je v finalu premagal Rada 6:1, 9:7, 6:4.

Sport

na Spodnjem štajerskem

Preteklo nedeljo so v Mariboru v okviru mladinske lahkoatletske prireditve gostovali proti zastopnikom Spodnje štajerske Gradčani, mariborski Rapid pa je nastopil v nogometni tekmi v Donawitzu proti domačinom enakega imena.

Lahkoatletska prireditve v Mariboru je bila razdeljena v dva dela. V obeh so zmagali Gradčani in sicer pri juniorjih v razmerju 116:80, pri juniorkah pa 69:43. Večino prvih mest v tekmovalju juniorjev so zasedli zastopniki Gradca in se je zastopnikom Spodnještajerske posrečilo zmagati samo v teku na 1500 m, kjer je zmagal Schundner s slabim časom. Približno enako so se odrezale juniorke, pri katerih je za Spodnje štajersko zmagala v metu krogla Burdorferjeva, v vseh ostalih disciplinah pa so zmagale zastopnice Gradca.

V tekmovalju za spodnještajersko nogometno prvenstvo je Rapid nastopil v Donawitzu. Dosegel je polovičen uspeh. Tekma se je končala neodločeno 1:1. Mariborski železničarji so na svojem igrišču porazili ptujsko moštvo z 8:0.

— Trening lahkoatletov na Stadionu. V kratkem bo v Ljubljani troboj med ljubljanskimi klubi. Za to tekmovalje se lahkoatletični prireditelj pripravlja in so tudi nedeljo izvedli skupen trening na stadionu Planine. Trening je pokazal, da so nekateri atleti v najboljši kondiciji in da bodo tik pred zaključkom sezone dosegli najboljše uspehe. Med rezultati nedeljskega treninga bi bilo zlasti omeniti odlične čase v teku na 200 m. Zmagal je Račić (Hermes) 23; drugi je bil Lušický (Planina) 23.6. V teku 10.000 m je dosegel odlične čas Lado Kien (Planina) 33:54.2. Nedvomno je Kien sposoben nše lepših uspehov, ko bi se mu omogočil smotrni in neoviran trening. Po težkem delu med tednom pa seveda ne more pokazati tistega, česar je sposoben. V metu kopja je zmagal s povprečnim rezultatom Mavsar (Planina), ki se je sedaj vrnil z novo med atletsko družino Ljubljanske pokrajine. V teku na 800 m je bil prvi Nabernik (Planina) 2:02.4.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 1. oktobra: Remigij.

DANASNEJE PRIREDITVE

Kino Matka: Luč v temi.

Kino Union: Grofov sin.

Veseli teater ob 19. v Delavski zbornici.

Razstava slik Franca Pavlova v galeriji

Obersnel na Gosposvetski cesti.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta št. 43,

Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Ustar,

Selenburgova ulica 7.

Rezervni vodnjaki v Ljubljani

O ljubljanskih vodnjakih smo že junija meseca obširno pisali, da jih je večina že pripravljena za pomoč v sili, če bi morda zaradi vojnih dogodkov prenehali vodovod. Uprava mestnega vodovoda je namreč v vsej občini ugotovila nad 1.700 vodnjakov, studencev in kapnic, ki nimajo prav nobene zveze z mestnim vodovodom. Samo v središču mesta je nad 130 takih vodnjakov, ki bi lahko, če bi bil vodovod suh, napajali Ljubljance z dobro pitno vodo ter dajali vodo tudi za kuho in umivanje.

Vsi vodnjaki sicer še niso uporabni, ker z zaščitenimi sredstvi ter s prispevki lastnikov doslej še ni bilo mogoče urediti vseh vodnjakov, zlasti je pa dolgotrajna preiskava vode, če je pitna. Sedaj imamo že blizu 100 popolnoma dobrih vodnjakov ter jih je od teh nad 20 popravila mestna občina, nekaj pa tudi lastniki sami. Hišni posostniki, ki imajo vodnjake že v uporabi, morajo stanju, dobe od mestne občine posebne tabele z napisom: »Acqua potabile — Pitna voda«, ki jih morajo ob alarmu ali sicer o potrebi obvestiti na s ceste vidnem prostoru.

Sedaj uporabni vodnjaki še nikakor ne bi mogli nadomestiti vodovoda v polni meri, bi bilo potrebno z vodo zelo štediti, če bi prenehali vodovod. Tehnična popravila, posebno pa higienska ureditev vodnjakov potrebujeta precej stroškov in dela, zato ni mogoče vse velike naloge izpolniti na mah. Vsa ta popravila so v stalnem zaščitenem programu ter s sodelovanjem mestnega fizikata, Higienskega zavoda in mestnega vodovoda prav lepo napredujejo, vendar pa moramo spet opozorjati lastnike vodnjakov, naj ne odlagajo z ureditvijo svojih vodnjakov, a tisti, ki imajo vodnjake že urejene naj pridejo po prečiščenjene tabele k upravi mestnega vodovoda v Mahrovi hiši na Krekovem trgu št. 10.

Mesto štorkelej

Največ štorkelej živi sedaj v Bolgariji, kjer na velikih močvirnatih zemljiščih sejejo velike količine riza. Te pokrajine so zelo vabljive za štorkelej, ker najdemo v močvirjih mnogo primerne hrane. Štorkele so med prebivalstvom zelo priljubljene in jih nihče ne preganja. Zaradi tega so se ponekod naselile tudi po manjših mestih. Zlasti veliko število jih je v mestu Pirdopol, ki šteje 3000 prebivalcev. Štorkelej, ki gnezdi na področju tega mesta, je ugotovilo, da prebiva v mestu 2000 ptic, ki so zasedle že vse razpoložljive dimnike in primerne prostore za gnezdenje.

La collaborazione italo-ungherese

L'arrivo a Roma del Capo delle Organizzazioni Giovanili Magiare il Generale Vitez Luigi Beldy

Italijansko-madžarsko sodelovanje

Nedavno je obiskal Rim vodja organizacije mađarske mladine general Lajos pl. Beldy — Pozdrav na kolodvoru

Posebnosti Črnega morja

Ime je dobilo po temnem dnu — Več plasti vode — Vzroki pogostih močnih viharjev

V okviru subtropskega zelenega razkošja, ki ga izboljša klima Črnega morja na prehodu med evropskim in prednjazajskim kontinentom, opazimo v vodah Črnega morja različne zanimive svojevrsnosti, ki so širši javnosti le malo znane. Ime »Črno morje« je to veliko jezero dobilo zaradi svoje posebne barve. Še nikoli ni nihče opazil ob obali ali v sredini velike vodne ploskve prijetne in privlačne modre ali zelene barve, temveč je morje že od obrežja naprej temno-umazano. Ta barva pa ni barva vode, temveč barva morskih tal. Tla dajejo osnovni ton, ki ga potem opredeljujejo še svojevrsne izolirane plasti, oziroma različne vrste vode, iz katerih je Črno morje od gladi do dna sestavljeno.

Če si ogledamo najprej severno obalo, pokrajino med Odeso in Batumom, bomo ugotovili, da je obrežje plosko in da je morje več sto metrov od obale proti sredini globoko največ pet metrov. Z raziskovanjem morskih tal nam bo takoj jasno, od kod prihaja črna barva. Črna ukrajinska zemlja ne tvori samo rodovitnih plasti kopnega, temveč se nadaljuje globoko v morje, ki je odzvelo človeku velike površine zelo plodne zemlje.

Zanimive ugotovitve pokaže preiskava posameznih vodnih plasti Črnega morja. Razgibana in živa je edino vrhnja plast, ki seže približno 10 do 15 metrov globoko. To plast tvorijo voda, ki jo dovajajo velike reke s širokih ruskih poljan. Pod to vrhno plastjo je druga, v kateri je zelo malo soli. Tudi to plast sestavljajo kopne vode in sicer tiste, ki tečejo v Črno morje pozimi in pomladi. Ko se pomladi počasi topita na ruskih planjavah sneg in led, odvajajo korita reke ogromne količine vode, ki ima zelo nizko temperaturo. Kljub temu da tečejo reke še pred izlivom v morje po toplejših krajih, se temperatura vode le neznanost dvigne. Zaradi tega je težja in se pogreznje globlje v morje.

Mrzla plast je ločnica med vrhno in najnižjo plastjo, ki se začneja kakih sto metrov globoko. V tej plasti ni nobenega življenja več. Tu bi zamažali kislika, ki pojejo tako, kakor jim ukazuje narava, mnogo pa jih je, ki so se petja naučili. Obstoj več sol za pouk petja kanarčkov. Prva je bila ustanovljena v Nemčiji, in sicer v Harzu. Pravijo, da se tamkaj kanarčki nauče najlepšega petja. »Harzerji«, ki jih imenujejo »kralje pevcev«, so zelo vztrajni pevci, njih petje je skladno in polno vsebine. Počas se naučijo pesmi vseh vrst in pojejo tudi melodije. Najslavnejše je postal v Nemčiji kanarček, ki se je naučil gostitelja melodijo znane napolske pesmi: »O sole mio!«. Za kanarčke je med Nemci veliko zanimanje. Prej so jih tudi izvažali v tujino ter zaslužili z

pač pa bi našli visok odstotek raztopljenih žvepljenih snovi. Natančna preiskava je določila, da se v globini 200 do 300 m Črno morje sploh ne giblje in da v njem ni živega bitja. Po pravici bi mogli to plast imenovati mrtvo morje. Raziskovalci morskih globin sklepajo zaradi pogostih potresov v prostoru med Južno Evropo in prednjo Azijo, da je zelo verjetno, da so posebnosti Črnega morja v davni preteklosti vulkanskega izvora.

Zgoraj smo omenili, da je Črno morje s severne strani več sto metrov od obale zelo plitvo. Toda ko bi svojo pot nadaljevali, bi se pred nami nenadoma odprl globok prepad. Navpično odrezane stene sežejo do 2500 m globoko. Ta zemeljska luknja vsebuje »staro vodovjer«, ki je prepojena z žvepljenimi raztopinami.

Veliko nasprotje mirnemu dnu je razgibana površina. Treba je upoštevati, da je Črno morje prehodna cona od mrzle in suhe kontinentalne klime k vlažni in vroči subtropski prednjazajski klimi. To je vzrok, da se nad gladino Črnega morja v prehodnih med posameznimi letnimi časi razvijajo veliki viharji, ki so lahko usodni za vsako ladjo, če jo zalotijo na odprtem morju, pa tudi na obalah povzročajo mnogo škoda.

Temperaturna razlika med zgornjo in srednjo plastjo povzroča posebne značilne razmere v sredini Črnega morja. Na tem delu ležijo pogosto po več dni goste morske megle. Zdi se, kakor da bi vrele iz morja in zaradi tega mornarji mnogokrat imenujejo Črno morje tudi »kadeče se morje«.

Prehodni položaj med posameznimi klimami je vzrok tudi velikim vremenskim spremembam na vsem ozemlju, ki obdaja Črno morje. Severna obala velja za izredno mlo in topla, toda v ostrih zimah, kakor se je to zgodilo pred dvema letoma, zagospodujejo nad vsem obrežjem ledeni sibirski vetrovi. Reke zamrznejo in uničeno je vse zeleno subtropsko razkošje, ki v milih zimah ostane neprisadeto.

Kako kanarčki živijo in pojejo

Prvi kanarček je zagostolel svojo pesmico na evropskih tleh že leta 1400. Prinesel ga je s Kanarskih otokov francoski pustolovec Jean de Bethencourt. Od tedaj so se kanarčki naglo množili in ljubka, plemenita ptica si je pridobila vse povsod sloves ter gostoljubno zavetje.

Po pevskih sposobnostih delijo strokovnjaki kanarčke v več razredov. Te skupine imenujejo z naslednjimi imeni: harcerji, navadni kanarčki, holandski, pariški, obrajški, yorkshirski, belgijski, ližardski, nilanbeli in malezi.

Vsak teh kanarčkov poje po svoje. Med njimi je večina samoukih »virtuozov« grla,

ki pojejo tako, kakor jim ukazuje narava, mnogo pa jih je, ki so se petja naučili. Obstoj več sol za pouk petja kanarčkov. Prva je bila ustanovljena v Nemčiji, in sicer v Harzu. Pravijo, da se tamkaj kanarčki nauče najlepšega petja. »Harzerji«, ki jih imenujejo »kralje pevcev«, so zelo vztrajni pevci, njih petje je skladno in polno vsebine. Počas se naučijo pesmi vseh vrst in pojejo tudi melodije. Najslavnejše je postal v Nemčiji kanarček, ki se je naučil gostitelja melodijo znane napolske pesmi: »O sole mio!«. Za kanarčke je med Nemci veliko zanimanje. Prej so jih tudi izvažali v tujino ter zaslužili z

njimi leto za letom po več milijonov mark. Najvažnejša središča za vzgajanje kanarčkov so na Saškem in na Dunaju. V Hamburgu obratuje tovarna, ki se je specializirala za izdelovanje zdravil za kanarčke.

Na drugem mestu po pomenu za vzgojo kanarčkov je Italija. V Modeni deluje društvo »Il canarino« (»Kanarček«) in v Sanseveru izhaja tudi posebno glasilo, ki se peča z vsemi vprašanji vzgoje kanarčkov. Rejci kanarčkov so zlasti razširjeni v Be-

neški pokrajini, Piemontu, Abruzzih in v Pugli. Največje in najpomembnejše razstave kanarčkov so običajno v Milanu.

S križanjem in s posebno hrano je rejcem uspelo, da so vzgojili kanarčke najrazličnejših barv. Vendar pa se v daljšem razdobju tudi pri kanarčkih uveljavljajo Mendelov zakon. Kljub drugačnim barvam nosijo v sebi klke svoje prvotne barve in po treh, štirih pokolenjih se kanarček spet vrača na svojo rumeno naravno barvo.

Kmet postal milijonar

Trnjeva pot priprostege španskega kmeta, ki je velik del svojega življenja posvetil iskanju rud

Španski listi so pred dnevi objavili nekaj življenjskih podatkov o kmetu, ki je po dolgih prizadevanjih, naporih, prevarah in trpkostih življenja po svoji kleni vztrajnosti končno postal večkratni milijonar. Gre za kmeta Franca Segovia, doma iz Cercidilla v Španiji.

Pred približno tridesetimi leti se je lotil iskanja rud, za kar je od svoje mladosti kazal posebno nagnjenje. Tedaj se je po nalogu neke gospe, lastnice rudnika zlata, podal v špansko pokrajino Galicijo, da bi se tam pogajal z nekim Angležem za prodajo tega rudnika. Kupčija pa ni bila sklenjena, ker je angleški podjetnik postavil kot pogoj nakupa, da mora ležišče zlate rude dati vsaj 18 gr. zlata na eno tundo rude. Rudnik omenjene gospe pa je dal samo polovico zahtevanega odstotka in je bil kasneje, ob smrti lastnice, celo povsem zanemarjen.

Pri teh pogajanjih je Segovia prišel v stike z različnimi rudniškimi strokovnjaki ter se odločil, da se bo posvetil samo raziskovanju rud v Španiji. S tem je odločil svojo usodo. Ker pa je bilo njegovo mineraloško znanje piko, saj je obiskoval samo ljudsko šolo, se je najprej posvetil študiju mineralogije ter je vestno obiskoval naravoslovni muzej in geološki institut, kjer se je ves predal proučevanju rudnin. Ob naklonjenosti direktorjev in asistentov obeh navedenih ustanov, ki so v njem odkrili velik mineraloški talent, je kmalu postal prav strokovnjak na tem področju. Ko si je tako ustvaril potrebno teoretično osnovo in primerno znanje, se je vrgel na svoje praktično delo, za katero se je bil pred leti odločil: raziskovanje rud na španskih tleh.

Peš je prebrazil Asturijo, Galicijo, Estremaduro in gorovje Kastilije ter povsod iskal rude. Z vsakega potovanja se je vrnil domov s polno vrečo najrazličnejših vzorcev, ki jih je potem vestno proučeval, seveda s precej skromnimi sredstvi, ki so mu bila za to na razpolago. Nihče ni zolmo resno njegovih naporov in v njegovi vasi so ga smatrali za čudaka, ki ubija svoj čas z brezsmiselnim početjem. Ves skromni denar, ki ga je imel, je vložil samo v svoja raziskovanja. Na očitke svojih domačin, da zapravljajo premoženje, pa je vselej mirno odgovorjal: »Nekega dne boste milijonarji. Imejte potrpljenje!«

Preteklo je precej časa. Izbruhnila je španska državljanska vojna 1936. Do tedaj je Francisco Segovia ugotovil že 12 ležišč najrazličnejših rud, bakra, železa, kaolina, ilovice za izdelovanje keramike itd. Večkrat je že poskušal ustanoviti družbe za izkoriščanje teh ležišč, toda njegovi predlogi so padali na nerodovita tla: nikjer ni našel na razumevanje. Ob izbruhu državljanske vojne je bil v svoji domači vasi v pokrajini Sierri, torej na tako zvanem rdečem področju. Ker je svoje dni podpiral diktator Primo de Rivero, se je zbal za svojo varnost, vendar ni mogel več zbežati. Zaprle se je v svojo domačo hišo in v pričakovanju razvoja dogodkov. Da ne bi njegova raziskovanja propadla, ako bi ga doletelo najhujše, je vestno zapeljal v svoje zvezke vse rezultate svojih detetdnih ugotovitev in točne podatke o posameznih ležiščih rud. Zmaga generala Franca pa ga je doletela še živga. To je bila zanj ugodna prilika, da izkoristi svoje detetodne uspehe, saj je režim generala Franca takoj obrnil svojo pozornost na nadaljnja iskanja rudnih ležišč, razen tega pa je kmalu nato tudi angleška blokada Evrope dvignila vrednost domačih surovin.

Pred kratkim je tako končno prodal eno izmed najdenih ležišč magnezijeva karbenata neki družbi v Santanderju, pa je čez noč postal milijonar. Ležišče te rude je samo štiri kilometre oddaljeno od znamenitega gradu Escorial in je tako bogato, da Španija sedaj ni več navezana na uvoz te surovine. Istočasno pa se je Segovia lotil tudi neposrednega izkoriščanja vseh ostalih najdenih ležišč drugih rud, zlasti kaolina in ilovice za keramiko. Ustanovil je izkupično za prodano magnezijeva ležišča dve družbi s sarno španskim kapitalom. Obenem se je izkazal za velikega dobrotnika svoje rojstne vasi,

ki ji je med drugim ustanovil obrtno šolo. Španskim novinarjem, ki so imeli pred dnevi razgovore z njim, je dejal: »Španija skriva še vse polno rudnih ležišč. Nisem še izčrpal svojih raziskovanj in nihče jih ne bo tudi v bodoče. Na mladini je sedaj, da se z isto vneto posveti iskanju, saj gre za bogastvo vse države.«

Ledene pokrajine postajajo toplejše

Opaženo je bilo, da se zelo množijo zadnje čase srebrne lisice, ki živijo v pokrajinah, mejnih na Ledeno morje. Strokovnjaki so mnenja, da je ta neobičajen pojav posledica zvišanja temperature, ki se je na obalah Ledenege morja dvignila povprečno za 30 C. Švedski meteorološki zavodi celo javljajo, da se je temperatura na Grönlandu in Islandu dvignila povprečno za 70 C. Te ugotovitve so bile napravljene na podlagi zapisov, ki so se začeli že pred 40 leti, ko je Nansen nastopil svojo raziskovalno pot v polarne kraje. Počasna otoplitev pokrajin ob Lednem morju je dovela že do tega, da so se lotili tamkajšnji prebivalci pridelovanja sočiva. Seveda je delo združeno z velikimi težavami, kljub temu pa je uspeh zadovoljiv.

NAŠE GLEDALIŠČE:

Nova uprizoritev Straussovega »Netopirja«

Straussova opereta »Netopir« je obdržala kljub poplavi modernih operet in revij, spriču muzikalne vrednosti svoje cene kot repertoarni komad. Šampanjsko penca se glasba, mazigrani ritmi, zabavno dejanje, učinkovite točke in vloge, vse to je povezano v očarljivo celoto, ki potegne poslušalca v svoj vrtinec. Sproščeno, razmah, brezskrbnost, vsega tega ponuja »Netopir« v izobilju.

Vedra zgodba o gospodu, ki mora zaradi malenkostnega prestopka v ječo, a »pokroka« na skrivaj zadnji večer v hiši gostoljubnega gostitelja, ima veliko veselih zapletov. Lahkoživa hišna Adela, ki jo nagovori sestra Ida, se tisti večer iztihotapi iz hiše, potem ko si je izposodila iz omare svoje »milostive« njeno najlepšo večerno obleko. Ne da bi o vsem tem vedela, se da tudi milostiva pogovornici znanicu in se gre zabavati, seveda »inkognito« in zakrinkana. Toda — maščevanje »netopirja« je zasnovano vso to spletko in v hiši princa Orlovskega se snidejo gospod, gospa in hišna. Laži, zmde in zapletljaji se strnejo v gordijski voz, ki se razplete šele v močno »maščevanje« razpoloženju v zaporu.

Letošnja zasedba je popolnoma nova. Pelj bodo Eisensteina — M. Sancin, Rezalinda — Ivančičeva, Adelo — Ribičeva, Franca — Anžlovar, Orlovskega — Sladoljev, Alfreda — Mančevski, Falkeja — B. Sancin, Blinda — Rakovec, Zabo — Zupan, Ido — Japljeva in Melanijo — K. Širjeva. Iz zasedbe prejšnjih let je ostal edino Zupan kot klasični interpret policijskega sluga Zabe. Opozarjamo tudi na to, da bo pel Orlovskega, ki je sicer pisan za pevko, tokrat tenorist Sladoljev. Za današnji okus je prvotna komponistova zahteva, naj poje moško vlogo ženska, nekoliko zastarela, ker to dejstvo nima več tolikšega čara, da bi utegnilo zmaganca na račun razuma in okusa.

Letošnja uprizoritev bo zpet stilsna, dočim je bila zadnja pred njo uprizorjena v sodobnem slogu.

Novost pri letošnji uprizoritvi bosta dva vložka: prvega bo pela Ivančičeva v drugem dejanju. To bo koloraturna arija iz Gounodove opere »Romeo in Julija«, ki je zelo učinkovita. Za našo uprizoritev jo je instrumentalni dirigent D. Zebre, ki je opero tudi muzikalno naštel. Druga novost bo baletni vložek Straussov »Cesarski valček« v koreografiji Borisa Pilata. Solo bodo plesali Moharjeva, Remškarjeva in Pilato, sodeloval bo ves baletni zbor. Ko-

Petnajst dot za »kamen modrosti«

Turški lekarnar Jusuf Tahir se že dolga leta peča z iskanjem »kamna modrosti«. To se pravi, želez bi iznajti prah, s katerim bi mogel spremeniti preproste kovine v zlato. Ti neumorni poskusi so ga pa stali že veliko denarja in je zaradi tega že takoj, ko se je dela lotil, poročil ženo, ki mu je prinesla veliko doto, čeprav je zapravil ves ženin denar, se mu ni posrečilo iznajti zaželenega sredstva.

Toda mož je bil živ in nikakor ni hotel popustiti. Od svoje prve žene se je ločil in se kmalu poročil z drugo, katere doto je tudi naglo »razpršila«. Tudi od te žene se je ločil in poročil s tretjo. To se je nadaljevalo do nedavnega, ko je zapravil že doto petnajstih svojih žen. Ko se je sedaj hotel poročiti šestnajsto, pa je poseglo v njegovo podjetnost sodišče, ki mu je poroko prepovedalo, ker se je izkazalo, da je Tahir vseh petnajst zakonov sklenil z namenom, da bi si za svoje kemične poskuse pridobil denar. Omogočeno mu je bilo to le po turških zakonih, po katerih so poroke in razporeke še vedno zelo lahke.

20 milijonov ljudi je slišalo smrtni krik

Dramatičen dogodek se je zgodil nedavne dni pred mikrofonom čikaškega radia. Ameriški dramatik J. Howard je čital odlomek iz svoje drame. V tem odlomku je tudi stavek: »Pomagajte mi, umiram...« Ko je Howard prečital ta stavek, je omedlel. Zadel ga je kap. Napovedovalec je sporočil poslušalcem pretresljivo smrt pesnika, nato pa je radijska postaja nadaljevala svoj program.

Kakor so v naslednjih tednih ugotovili po dopisih, ki jih je prejela postaja, je smrtni krik pesnika slišalo 20.000.000 poslušalcev, ki pa so šele naknadno od napovedovalca izvedeli, da je bil to resničen smrtni krik.

Obnovite naročnino!

stumi za ta nastop so bili prenovljeni po načrtih B. Pilata.

Odvce bi bilo naglašati vrednost tega dela; naše občinstvo ga dobro pozna, zna pa tudi ceniti moč vednosti in današnjih dneh, zato bo predstava brez posebnih priporočil zbirališče vseh razvedrila potrebnih in ljubiteljev Straussove glasbe.

Delo je režiral Emil Frelih, ki je napravil tudi načrte za inscenacijo. M. S.

Repertoar

DRAMA

Sreda, 1. oktobra: Katarina Medičejska aka. Red sreda.

Četrtek, 12.: Katarina Medičejska. Red četrtek.

Petek, 3.: zaprt. (Generalika.)

Sobota, 4.: Hamlet. Premiera. Red premierski.

O P E R A

Sreda, 1. oktobra: Aida. Premiera. Otvo-

ritvena predstava. Red premierski.

Četrtek, 2.: zaprt. (Generalika.)

Alessijev lik Katarine Medičejske v njegovi istoimenski drami je vtelesen Machiavellijev »Vladar«. Zgodovinsko zvesto podana gledališko učinkovita in dinamično močna, tvori Katarina središče zanimanja. Okrog nje so razpostavljeni njeni najbližji sorodniki in državni kot važni čimtelji. Vrhunec igre je šentjerjska noč, do katere je pripeljal nasprotstvo med katoličani kalvinci. Prevod direktorja Pavla Golie. Drevi ob 18.15 po predstava za red sreda. Konec ob 20.15.

Shakespeareov »Hamlet« v novi režiji, novi zasedbi in inscenaciji na našem odru. Eden izmed velikih sezonskih dogodkov bo nova uprizoritev »Hamleta« v dr. Kreftovi režiji z Janom v naslovni vlogi. Tragedija značaja danskega kraljeviča bo zadobila v popolnoma novi uprizoritvi podoba, ki bo podala nov preizkus umetniško oblikovanje našega ansambla in njegov napredek v zrelosti.

OTVORITVENA PREDSTAVA V OPE-RI bo 1. oktobra za red premierski. Uprizorili bodo Vredljivo veeledelo »AIDA« s Heybalovo v glavni partiji. Amneris bo pela Kogejeva, Radamesa Franci, Ramfisa Betetto, Amonasra Primožič, egiptovskega kralja Popov, ala Rakovec. Dirigent A. Neffat, režiser C. Debevec, zborovodja R. Simoniti, koreograf inž. P. Golovin, inscenator inž. Franz.

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman.

V trenutku, ko sem hotel vstopiti v avto, me je prijel za roko, me obrnil k sebi in mi dejal srdito:

— Ne, dragi Pipe... zdaj mi ne uideate več... Prvič se vam je to posrečilo, drugič se vam pa ne bo!

Manzana!... Bil je Manzana!

Nisem ga takoj spoznal, kajti njegov obraz je bil ves zamazan. Poskusil sem kljubovati mu z drznostjo.

— Gospod, — sem dejal s tujim naglasom, — gotovo se motite... Poberite se, sicer pokličem redarja!

— Kar pokličite ga! — se je zarežal Manzana, — saj si nič drugega ne želim. Na policijo pojdeva in tam povem, kdo ste.

Edita se je jela v avtomobilu razburjati.

— Oh, Edgar, pokličite redarja, da naju reši tega zopernega človeka! — je zaklicala.

— Pomiri se, draga moja, — sem odgovoril in se delal mirnega. — Ta gospod se gotovo moti; spoznam se bom z njim. Ti pa pojdi domov in počakaj. Kmalu se vrnem.

In zašepetal sem najin naslov šoferju, ki je takoj odpeljal.

40

Ko je izginil, sem potrpečljivo Manzano po rami in mu dejal s pomirljivim glasom:

— Čujte, prijatelj, čemu bi delali škandal in razburjali žensko... Smatral sem vas res za galantnejšega.

— Tu ne gre za galantnost. Rad bi vas videl na svojem mestu... Tako ste me torej potegnili za nos.

— Oprostite dragi moj, če je kdo tu, ki je drugega potegnil za nos, ste to vi.

— Nikar ne poskušajte igrati se z besedami... Saj nisem tepec. Mislite, da nisem spoznal vaše igre. Spoznameli ste se s kapitanom, tem ciganom, da me je zapodil z ladje.

— Neumnosti govorite, Manzana, jeza vas zasleplja... Na ladji ste napravili veliko neumnost.

— Želel bi, da bi govorili z menoj vljudneje. Nisem pripravljen poslušati žaljive besede iz ust podleža vaše vrste.

— Pomirite se in pomislite malo. Meni se morate zahvaliti, da ste prišli na ladjo, ki naj bi naju odpeljala v Anglijo. Morda se spominjate pogojev, pod katerimi sva bila sprejeta na krov. Nisva bila potnika, temveč navadna mornarja, prav za prav še manj, dninarja, sluga. Vas so poslali delat pod krov, jaz sem pa dobil delo na krovu.

— Da, vi ste me dali vreči pod krov, da bi jo lahko popihali v prvem pristanišču, kjer bi se parnik ustavil.

— Neumnosti govorite, Manzana. Če bi bil res imel namen pobegniti, bi jo bil skrivaj popihal po

najini ločitvi... Storit bi bili morali isto kakor jaz, a ker ste nezaupljivi, niste mogli vztrajati na odkazanem vam mestu in zapustili ste ga, da bi pogledali, kaj se godi na krovu. Kapitan je to opazil in takoj vas je zapodil. Kaj mi morete torej očitati?

— Ko sem odhajal z ladje, sem vas klical, pa se niste odzvali.

— Nisem vas slišal. Če bi bil slišal vaše klice, bi bil smatral za svojo dolžnost, zapustiti ladjo obenem z vami... Bila sva pajdaša, imeli ste mojo besedo in do ločitve na parniku ste lahko ugotovili, da sem vestno izpolnjeval svoje obveznosti.

— To so prazne besede. Vem, da niste nikoli v zadregi, če je treba najti izgovor. Ne bo trajalo dolgo, pa bo krivda na moji strani.

— Kaj mi pa prav za prav očitate resnega? Mar sem vas izdal?

— Bili ste zelo zadovoljni, da ste se me odkrižali, kaj ne?

— Kaj pa veste o tem?

— Mislili ste si: bebec Manzana me ne bo nikoli več našel.

— Nasprotno! Bil sem prepričan, da vas zopet najdem. Vi ste vedeli, da pluje »Good Star« v London. Če bi vam hotel pobegniti, bi ne bil prispel v Anglijo.

Manzana na ta moj ugovor ni mogel odgovoriti. Videl sem, da jeza v njem kar kipi.

Kar je bruhnila na dan.

— Da, da!... je zakričal. To je vse zelo lepo! Krivda je na moji strani, to je jasno. V pričakovanju

La collaborazione italo-ungherese

L'arrivo a Roma del Capo delle Organizzazioni Giovanili Magiare il Generale Vitez Luigi Beldy

Italijansko-madžarsko sodelovanje

Nedavno je obiskal Rim vodja organizacije mađarske mladine general Lajos pl. Beldy — Pozdrav na kolodvoru

Posebnosti črnega morja

Ime je dobilo po temnem dnu — Več plasti vode — Vzroki pogostih močnih viharjev

V okviru subtropskega zelenega razkošja, ki ga izboljša klima črnega morja na prehodu med evropskim in prednjazmorskim kontinentom, opazimo v vodah Črnega morja različne zanimive svojevrsnosti, ki so širši javnosti le malo znane. Ime »Črno morje« je to veliko jezero dobilo zaradi svoje posebne barve. Se nikoli ni nihče opazil ob obali ali v sredini velike vodne ploskve prijetne in privlačne modre ali zelene barve, temveč je morje že od obrežja naprej temno-umazano. Ta barva pa ni barva vode, temveč barva morskih tal. Tla dajejo osnovni ton, ki ga potem opredeljujejo še svojevrsne izolirane plasti, oziroma različne vrste vode, iz katerih je Črno morje od gladi do dna sestavljeno. Če si ogledamo najprej severno obalo, pokrajino med Odese in Batumom, bomo ugotovili, da je obrežje plosko in da je morje več sto metrov od obale proti sredini globoko največ pet metrov. Z raziskovanjem morskih tal nam bo takoj jasno, od kod prihaja črna barva. Črna ukrajinska zemlja ne tvori samo rodovitnih plasti kopnega, temveč se nadaljuje globoko v morje, ki je odzelo človeku velike površine zelo plodne zemlje.

Zanimive ugotovitve pokaže preiskava posameznih vodnih plasti Črnega morja. Razgibana in živa je edino vrhnja plast, ki seže približno 10 do 15 metrov globoko. To plast tvori voda, ki jo dovajajo velike reke s širnih ruskih polj. Pod to vrhnjo plastjo je druga, v kateri je zelo malo soli. Tudi to plast sestavljajo kopne vode in sicer tiste, ki tečejo v Črno morje pozimi in pomladi. Ko se pomladi počasi topita na ruskih planjavah sneg in led, odvajajo korita rek ogromne količine vode, ki ima zelo nizko temperaturo. Kljub temu da tečejo reke še pred izlivom v morje po toplejših krajih, se temperatura vode le neznatno dvigne. Zaradi tega je težja in se pogreje globlje v morje.

Mrzla plast je ločena med vrhnjo in najnižjo plastjo, ki se začneja kakih sto metrov globoko. V tej plasti ni nobenega življenja več. Tu bi zamašili iskali kisika,

pač pa bi našli visok odstotek raztopljenih žvepljenih snovi. Natančna preiskava je določila, da se v globini 200 do 300 m Črno morje sploh ne giblje in da v njem ni živega bitja. Po pravici bi mogli to plast imenovati mrtvo morje. Raziskovalci morskih globin sklepajo zaradi pogostih potresov v prostoru med Južno Evropo in prednjo Azijo, da je zelo verjetno, da so posebnosti Črnega morja v davni preteklosti vulkanskega izvora.

Zgoraj smo omenili, da je Črno morje s severne strani več sto metrov od obale zelo plitvo. Toda ko bi si svojo pot nadaljevali, bi se pred nami nenadoma odprl globok prepad. Navpično odrezane stene sežejo do 2500 m globoko. Ta zemeljska luknja vsebuje »stare vodovje«, ki je prepojeno z žvepljenimi raztoplinami.

Veliko nasprotje mirnemu dnu je razgibana površina. Treba je upoštevati, da je Črno morje prehodna cona od mrzle in suhe kontinentalne klime k vlažni in vroči subtropski prednjazmorski klimi. To je vzrok, da se nad gladino Črnega morja v prehodnih med posameznimi letnimi časi razvijajo veliki viharji, ki so lahko usodni za vsako ladjo, če jo zalotijo na odprtem morju, pa tudi na obalah povzročajo mnogo škode.

Temperaturna razlika med zgornjo in srednjo plastjo povzroča posebne zračne razmere v sredini Črnega morja. Na tem delu ležijo pogosto po več dni goste morske megle. Zdi se, kakor da bi vrele iz morja in zaradi tega mornarji mnogokrat imenujejo Črno morje tudi »kadeče se morje«.

Prehodni položaj med posameznimi klimami je vzrok tudi velikim vremenskim spremembam na vsem ozemlju, ki obdaja Črno morje. Severna obala velja za izredno mlo in toplota, toda v ostrih zimah, kakor se je to zgodilo pred dvema letoma, zagospodujejo nad vsem obrežjem ledeni sibirski vetrovi. Reke zamrznejo in uničeno je vse zeleno subtropsko razkošje, ki v milih zimah ostane neprisrčno.

Kako kanarčki živijo in pojejo

Prvi kanarček je zagostolil svojo pesmico na evropskih tleh že leta 1400. Princeska ga je s Kanarskih otokov francoski pustolovec Jean de Bethencourt. Od tedaj so se kanarčki naglo množili in ljubka, plemenita ptica si je pridobila vse povsod sloves ter gostoljubno zavetje.

Po pevskih sposobnostih delijo strokovnjaki kanarčke v več razredov. Te skupine imenujejo z naslednjimi imeni: harcerji, navadni kanarčki, holandski, pariški, obrabjski, yorkshirski, belgijski, ilzardski, nilanbeli in malezi.

Vsak teh kanarčkov poje po svoje. Med njimi je večina samoukanih »virtuozov« grla,

ki pojejo tako, kakor jim ukazuje narava, mnogo pa jih je, ki so se petja naučili. Obstoji več šol za pouk petja kanarčkov. Prva je bila ustanovljena v Nemčiji, in sicer v Harzu. Pravijo, da se tamkaj kanarčki nauče najlepšega petja. »Harzerje«, ki jih imenujejo »kralje pevce«, so zelo vztrajni pevci, njih petje je skladno in polno vsebine. Počas se naučijo pesmi vseh vrst in pojejo tudi melodije. Najslavnejše je postal v Nemčiji kanarček, ki se je naučil gostoliti melodijo znane napolske pesmi: »O sole mio!«. Za kanarčke je med Nemci veliko zanimanje. Prej so jih tudi izvažali v tujino ter zaslužili z

njimi leto za leto po več milijonov mark. Najvažnejša središča za vzgajanje kanarčkov so na Šahkem in na Dunaju. V Hamburgu obratuje tovarna, ki se je specializirala za izdelovanje zdravil za kanarčke.

Na drugem mestu po pomenu za vzgojo kanarčkov je Italija. V Modeni deluje društvo »Il canarino« (»Kanarček«) in v Sanseveru izhaja tudi posebno glasilo, ki se peča z vsemi vprašanji vzgoje kanarčkov. Rejci kanarčkov so zlasti razširjeni v Be-

neški pokrajini, Piemontu, Abruzzih in v Pugli. Največje in najpomembnejše razstave kanarčkov so običajno v Milanu.

S križanjem in s posebno hrano je rejcem uspelo, da so vzgojili kanarčke najrazličnejših barv. Vendar pa se v daljšem razčrblju tudi pri kanarčkih uveljavijo slovit Mendelov zakon. Kljub drugačnim barvam nosijo v sebi klice svoje prvotne barve in po treh, štirih pokolenjih se kanarček spet vrača na svojo rumeno naravno barvo.

Kmet postal milijonar

Trnjeva pot priprostege španskega kmeta, ki je velik del svojega življenja posvetil iskanju rud

Španski listi so pred dnevi objavili nekaj življenjskih podatkov o kmetu, ki je po dolgih prizadevanjih, naporih, prevarah in trpkostih življenja po svoji kleni vztrajnosti končno postal večkratni milijonar. Gre za kmeta Franca Segovia, doma iz Cercidilla v Španiji.

Pred približno tridesetimi leti se je lotil iskanja rud, za kar je od svoje mladosti kazal posebno nagnjenje. Tedaj se je po nalogu neke gospe, lastnice rudnika zlata, podal v špansko pokrajino Galicijo, da bi se tam pogajal z nekim Angležem za prodajo tega rudnika. Kupčija pa ni bila sklenjena, ker je angleški podjetnik postavil kot pogoj nakupa, da mora ležišče zlata rude dati vsaj 18 gr. zlata na eno tono rude. Rudnik omenjene gospe pa je dajal samo polovico zahtevanega odstotka in je bil kasneje, ob smrti lastnice, celo povsem zanemarjen.

Pri teh pogajanjih je Segovia prišel v stike z raznimi rudniškimi strokovnjaki ter se odločil, da se bo posvetil samo raziskovanju rud v Španiji. S tem je odločil svojo usodo. Ker pa je bilo njegovo mineraloško znanje pičilo, saj je obiskoval samo ljudsko šolo, se je najprej posvetil študiju mineralogije ter je vestno obiskoval naravoslovni muzej in geološki institut, kjer se je ves predal proučevanju rudnin. Ob naklonjenosti direktorju in asistentov obeh navedenih ustanov, ki so v njem odkrili velik mineraloški talent, je kmalu postal prav strokovnjak na tem področju. Ko si je tako ustvaril potrebno teoretično osnovo in primerno znanje, se je vrnil na svoje praktično delo, za katero se je bil pred leti odločil: raziskovanje rud na španskih tleh.

Peš je prebrazil Asturijo, Galicijo, Estremaduro in gorovje Kastilije ter povsod iskal rude. Z vsakega potovanja se je vrnil domov s polno vrečo najrazličnejših vzorcev, ki jih je potem vestno proučeval. Seveda s precej skromnimi sredstvi, ki so mu bila za to na razpolago. Nihče ni vzel resno njegovih naporov in v njegovi vasi so ga smatrali za čudaka, ki ubija svoj čas z brezzmiselnim početjem. Ves skromni denar, ki ga je imel, je vložil samo v svoja raziskovanja. Na očitke svojih domačin, da zapravljajo premoženje, pa je vselej mirno odgovarjal: »Nekoga dne boste milijonarji. Imejte potrpljenje!«

Preteklo je precej časa. Izbruhnila je španska državljanska vojna 1936. Do tedaj je Francisco Segovia ugotovil že 12 ležišč najrazličnejših rud, bakra, železa, kaolina, ilovice za izdelovanje keramike itd. Večkrat je se poskušal ustanoviti družbe za izkoriščanje teh ležišč, toda njegovi predlogi so padli na nerodovita tla: nikjer ni našel na razumevanje. Ob izbruhu državljanske vojne je bil v svoji domači vasi v pokrajini Sierra, torej na tako znanem rečnem področju. Ker je svoje dni podpiral diktaturo Prima de Rivero, se je zbal za svojo varnost, vendar ni mogel več zbežati. Zaprle se je v svojo domačo hišo in v pričakovanju razvoja dogodkov. Da ne bi njegova raziskovanja propadla, ako bi ga doletelo najhujše, je vestno za beležil v svoje zvezke vse rezultate svojih dotedanjih ugotovitev in točne podatke o posameznih ležiščih rud. Zmaga generala Franca pa ga je doletela še živga. To je bila zanj ugodna prilika, da izkoristi svoje dotedanje uspehe, saj je režim generala Franca takoj obrnil svojo pozornost na nadaljnja iskanja rudnih ležišč, razen tega pa je kmalu nato tudi angleška blokada Evrope dvignila vrednost domačih surovin.

Pred kratkim je tako končno prodal eno izmed najdenih ležišč magnesijevga karbonata neki družbi v Santanderju, pa je čez noč postal milijonar. Ležišče te rude je samo štiri kilometre oddaljeno od znamenitega gradu Escorial in je tako bogato, da Španija sedaj ni več navezana na uvoz te surovine. Istočasno pa se je Segovia lotil tudi neposrednega izkoriščanja vseh ostalih najdenih ležišč drugih rud, zlasti kaolina in ilovice za keramiko. Ustanovil je z izkupičkom za prodano magnesijeva ležišča dve družbi s samo španskim kapitalom. Obenem se je izkazal za velikega dobrotnika svoje rojstne vasi,

ki ji je med drugim ustanovil obrtno šolo. Španski novinarjem, ki so imeli pred dnevi razgovore z njim, je dejal: »Španija skriva še vse polno rudnih ležišč. Nisem še izčrpal svojih raziskovanj in nihče jih ne bo tudi v bodoče. Na mladini je sedaj, da se z isto vno pomesti iskanju, saj gre za bogastvo vse države.«

Ledene pokrajine postajajo toplejše

Opaženo je bilo, da se zelo množijo zadnje čase srebrne lisice, ki živijo v pokrajinah, mejnih na Ledeno morje. Strokovnjaki so mnenja, da je ta neobičajen pojav posledica zvišanja temperature, ki se je na obalah Ledenege morja dvignila povprečno za 3°C. Švedski meteorološki zavodi celo javljajo, da se je temperatura na Grönlandu in Islandu dvignila povprečno za 7°C. Te ugotovitve so bile napravljene na podlagi zapisov, ki so se začeli že pred 40 leti. Ki je Nansen nastopil svojo raziskovalno pot v polarne kraje. Počasna otoplitev pokrajin ob Lednem morju je dovedla že do tega, da so se lotili tamkajšnji prebivalci pridelovanja sočiva. Seveda je delo združeno z velikimi težavami, kljub temu pa je uspeh zadovoljiv.

NAŠE GLEDALIŠČE:

Nova uprizoritev Straussovega „Netopirja“

Straussova opereta »Netopir« je obdržala kljub poplavi modernih operet in revij, spriču muzikalne vrednosti svoje cene kot repertoarni komad. Španjsko penca se glasba, razigrani ritmi, zabavno dejanje, učinkovite točke in vloge, vse to je povezano v očarljivo celoto, ki potegne poslušalca v svoj vrtnec. Sproščeno, razmah, brezskrbnost, vsega tega ponuja »Netopir« v izobilju.

Vedra zgodba o gospodu, ki mora zaradi malenkostnega prestopka v ječo, a »pokroka« na skrivaj zadnji večer v hiši gostoljubnega gostitelja, ima veliko veselih zapletljivih. Lahkoživa hišna Adela, ki jo nagovori sestra Ida, se tisti večer izloži iz hiše, potem ko si je izposodila iz omare svoje »milostive« njeno najlepšo večerno obleko. Ne da bi o vsem tem vedela, se da tudi milostiva pogovoriti znanu in se gre zabavati, seveda »inkognito« in zakrinkana. Toda — maščevanje »netopirja« je zasnovano vso to spletko in v hiši princa Orlovskega se snidejo gospod, gošpa in hišna. Laži, zmede in zapletljivi se strnejo v gordijski voz, ki se razplete šele v močno »mačkovem« razpoloženju v zaporu.

Letošnja zasedba je popolnoma nova. Peli bodo Eisensteina — M. Sancier, Rozalinda — Ivančičeva, Adelo — Ribičeva, Franca — Anžlovar, Orlovskega — Sladoljev, Alfreda — Mančevski, Falkeja — B. Sancier, Blinda — Rakovec, Zabo — Zupan, Ido — Japljeva in Melanijo — Kosičeva. Iz zasedbe prejšnjih let je ostal edino Zupan kot klasični interpret policijskega sluga Zabe. Opozarjamo tudi na to, da bo pel Orlovskega, ki je sicer pisan za pevko, tokrat tenorist Sladoljev. Za današnji okus je prvotna kompozitorna zasedba, naj poje moško vlogo ženska, nekoliko zastarela, ker to dejstvo nima več toliko čara, da bi utegnilo zmagati na račun razuma in okusa.

Letošnja uprizoritev bo zopet stilna, dočim je bila zasedba pred njo uprizorjena v sodobnem slogu.

Novost pri letošnji uprizoritvi bosta dva vložka: prvega bo pela Ivančičeva v drugem dejanju. To bo koloraturna arija iz Gounodove opere »Romeo in Julija«, ki je zelo učinkovita. Za našo uprizoritev jo je instrumentalni dirigent D. Zebre, ki je opereto tudi muzikalno našel. Druga novost bo baletni vložek Straussov »Cesarski valček« v koreografiji Borisa Pilata. Solo bodo plesali Moharjeva, Remskarjeva in Pilato, sodeloval bo ves baletni zbor. Ko-

Petnajst dot za „kamen modrosti“

Turški lekarnar Jusuf Tahir se že dolga leta peča z iskanjem »kamna modrosti«. To se pravi, želez bi iznajti prah, s katerim bi mogel spremeniti preproste kovine v zlato. Ti neumorni poskusi so ga pa stali že veliko denarja in je zaradi tega že takoj, ko se je dela lotil, poročil ženo, ki mu je prinesla veliko doto, čeprav je zapravil ves zennin denar, se mu ni posrečilo iznajti zaželenega sredstva.

Toda mož je bil žilav in nikakor ni hotel popustiti. Od svoje prve žene se je ločil in se kmalu poročil z drugo, katere doto je tudi naglo »razpršil«. Tudi od te žene se je ločil in poročil s tretjo. To se je nadaljevalo do nedavnega, ko je zapravil že dote petnajstih svojih žen. Ko se je sedaj hotel poročiti šestnajsti, pa je poseglo v njegovo podjetnost sodišče, ki mu je poroko prepovedalo, ker se je izkazalo, da je Tahir vseh petnajst zakonov sklenil z namenom, da bi si za svoje kemične poskuse pridobil denar. Omogočeno mu je bilo to le po turških zakonih, po katerih so poroke in razporeke še vedno zelo lahke.

20 milijonov ljudi je slišalo smrtni krik

Dramatičen dogodek se je zgodil nedavno pred mikrofonom škakarskega radia. Ameriški dramatik J. Howard je čital odlomek iz svoje drame. V tem odlomku je tudi stavek: »Pomagajte mi, umiram...« Ko je Howard prečital ta stavek, je omedlel. Zadel ga je kap. Napovedovalec je sporočil poslušalcem pretresljivo smrt pesnika, nato pa je radijska postaja nadaljevala svoj program.

Kakor so v naslednjih tednih ugotovili po dopisih, ki jih je prejela postaja, je smrtni krik pesnika slišalo 20.000.000 poslušalcev, ki pa so šele naknadno od napovedovalca izvedeli, da je bil to resničen smrtni krik.

Obnovite naročnino!

Repertoar

DRAMA

Sreda, 1. oktobra: Katarina Medičejska. Red četrtek.

Četrtek, 12. Katarina Medičejska. Red četrtek.

Petek, 3. zaprto. (Generalka.)

Sobota, 4. Hamlet. Premijera. Red premijerski.

O P E R A

Sreda, 1. oktobra: Aida. Premiera. Otvoritevna predstava. Red premijerski.

Četrtek, 2. zaprto. (Generalka.)

Alessio lik Katarine Medičejske v njegovi istoimenski drami je vtelesen Machiavelljev »Vladar«. Zgodovinsko zvesto podana gledališko učinkovita in dinamično močna, tvori Katarina središče zanimanja. Okrog nje so razpostavljeni njeni najbližji sorodniki in državniški kot važni činitelji. Vrhunec igre je šentjernejska noč, do katere je pripeljala nasprotstvo med katoličani kalvinci. Prevod direktorja Pavla Golie. Drevi ob 18.15 bo predstava za red sreča. Konec ob 20.15.

Shakespeareov »Hamlet« v novi režiji, novi zasedbi in inscenaciji na našem odru. Eden izmed velikih sezonskih dogodkov bo nova uprizoritev »Hamleta« v dr. Kretoviti režiji in Janom v naslovni vlogi. Tragedija značaja danskega kraljeviča bo zadobila v popolnoma novi uprizoritvi podoba, ki bo podala nov prerez skozi umetniško oblikovanje našega ansambla in njegov napredek v zrelosti.

OTVORITVENA PREDSTAVA V OPE-

RI bo 1. oktobra za red premijerski. Uprizorili bodo Verdijevo vodelo »AIDA« s Heybalovo v glavni partiji. Amneris bo pela Kogejeva, Radamesa Franci, Ramfisa Betetto, Amnosa Primožič, egiptovskega kralja Popov, sla Rakovec. Dirigent A. Neffat, režiser C. Debevec, zborovodja R. Simoniti, koreograf inž. P. Golovin, inscenator inž. Franz.

PROKLETSTVO

DEMANTA

R o m a n .

V trenutku, ko sem hotel vstopiti v avto, me je prijel za roko, me obrnil k sebi in mi dejal srdito:

— Ne, dragi Pipe... zdaj mi ne uide več... Prvič se vam je to posrečilo, drugič se vam pa ne bo!

Manzana!... Bil je Manzana!

Nisem ga takoj spoznal, kajti njegov obraz je bil ves zamazan. Poskusil sem kljubovati mu z drznostjo.

— Gospod, — sem dejal s tujim naglasom, — gotovo se motite... Poberite se, sicer pokličem redarja!

— Kar pokličite ga! — se je zarežal Manzana, — saj si nič drugega ne želim. Na policijo pojdeva in tam povem, kdo ste.

Edita se je jela v avtomobilu razburjati.

— Oh, Edgar, pokličite redarja, da naju reši tega zopernega človeka! — je zaklicala.

— Pomiri se, draga moja, — sem odgovoril in se delal mirnega. — Ta gospod se gotovo moti; spoznamel se bom z njim. Ti pa pojdi domov in počakaj. Kmalu se vrnem.

In zašepetal sem najin naslov šoferju, ki je takoj odpeljal.

40

Ko je izginil, sem potrepljal Manzano po rami in mu dejal s pomirljivim glasom:

— Čujte, prijatelj, čemu bi delali škandal in razburjali žensko... Smatral sem vas res za galantnejšega.

— Tu ne gre za galantnost. Rad bi vas videl na svojem mestu... Tako ste me torej potegnili za nos.

— Oprostite dragi moj, če je kdo tu, ki je drugega potegnul za nos, ste to vi.

— Nikar ne poskušajte igrati se z besedami... Saj nisem tepec. Mislite, da nisem spoznal vaše igre. Sporazumeli ste se s kapitanom, tem ciganom, da me je zapodil z ladje.

— Neumnosti govorite, Manzana, jeza vas zasleplja... Na ladji ste napravili veliko neumnost.

— Želel bi, da bi govorili z menoj vljudneje. Nisem pripravljen poslušati žaljive besede iz ust podleža vaše vrste.

— Pomirite se in pomislite malo. Meni se morate zahvaliti, da ste prišli na ladjo, ki naj bi naju odpeljala v Anglijo. Morda se spominjate pogojev, pod katerimi sva bila sprejeta na krov. Nisva bila potnika, temveč navadna mornarja, prav za prav še manj, dninarja, sluga. Vas so poslali delat pod krov, jaz sem pa dobil delo na krovu.

— Da, vi ste me dali vreči pod krov, da bi jo lahko popihali v prvem pristanišču, kjer bi se parnik ustavil.

— Neumnosti govorite, Manzana. Če bi bil res imel namen pobegniti, bi jo bil skrivaj popihal po

najini ločitvi... Storit bi bili morali isto kakor jaz, a ker ste nezaupljivi, niste mogli vztrajati na odkazanem vam mestu in zapustili ste ga, da bi pogledali, kaj se godi na krovu. Kapitan je to opazil in takoj vas je zapodil. Kaj mi morete torej očitati?

— Ko sem odhajal z ladje, sem vas klical, pa se niste odzvali.

— Nisem vas slišal. Če bi bil slišal vaše klice, bi bil smatral za svojo dolžnost, zapustiti ladjo obenem z vami... Bila sva pajdaša, imeli ste mojo besedo in do ločitve na parniku ste lahko ugotovili, da sem vestno izpolnjeval svoje obveznosti.

— To so prazne besede. Vem, da niste nikoli v zadregi, če je treba najti izgovor. Ne bo trajalo dolgo, pa bo krivda na moji strani.

— Kaj mi pa prav za prav očitate resnega? Mar sem vas izdal?

— Bili ste zelo zadovoljni, da ste se me odkrižali, kaj ne?

— Kaj pa veste o tem?

— Mislili ste si: bebec Manzana me ne bo nikoli več našel.

— Nasprotno! Bil sem prepričan, da vas zopet najdem. Vi ste vedeli, da pluje »Good Star« v London. Če bi vam hotel pobegniti, bi ne bil prispel v Anglijo.

Manzana na ta moj ugovor ni mogel odgovoriti. Videl sem, da jeza v njem kar kipi.

Kar je bruhnila na dan.

— Da, da!... je zakričal. To je vse zelo lepo! Krivda je na moji strani, to je jasno. V pričakovanju

mene plačujete v najeleganterjšem hotelu drage gostije, imate ljubice, vozite se samo z avtomobili... A jaz, vaš pajdaš, moram odpirati vrata, da si zaslužim nekaj beličev. Ze dva dni jem same suhe skorje.

— Ali bi vam bilo s funtom pomagano?...

— Ne prosim miloščine, — je odgovoril Manzana samozavestno. — Pričakujem, da boste spoštovali najino pogodbo. Do trenutka, ko bova mogla prodati svoj demant, morava imeti skupno blagajno. Vse, kar je vaše, bo tudi moje.

— Tudi moja ljubica?

— Zakaj pa ne?

— Malo predaleč greste, dragi moj! Sicer vam pa moram sporočiti nekaj, kar vas bo znatno ohladilo. Demanta nimam več.

— Kaj? Kaj pa govorite? Demanta nimate več?

Prodali ste ga torej, prodali za smešno nizko ceno. Eh, tri sto vragov, temu se ne morem čuditi... Saj bi bil moral takoj slutiti, da ste podlež, ničvrednež!

Manzana ni odgovoril vseh psov. Približal se je nama redar, ki ga je bil privabil najin prepri.

Ker sva stala pod plinsko svetilko, si je naju lahko dobro ogledal. In bil je zelo začuden videl elegantnega gospoda, kakor sem bil jaz, v družbi tako sumljivega potepuha.

— Vidite, malo je manjkalo, pa bi vas aretirali, — sem dejal po redarjevem odhodu.

— Ze mogoče... Toda mene bi to ne motilo, pač pa vas, kajti aretirani bi bili obenem z menoj...

A jaz...